Redacțiunea, Administrațiunea Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*: în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 21. Brașovŭ, Vinerĭ, 29 Ianuarie (10 Februarie) 1888.

Brașovŭ, 27 Ianuarie 1888.

Miniștrii ungurescĭ țînŭ discursurĭ lungĭ în dietă și facŭ politică mare, ca sĕ le mérgă vestea în lume. Departe de noi de a-i invidia pentru acéstă plăcere, mai alesŭ când bine ne este cunoscutŭ, că de câte orĭ face d-lŭ Tisza câte o declarare mai importantă trebue sĕ mérgă mai întâiu la Viena sĕ céră instrucțiunĭ.

E și lucru firescŭ, că se face mare sfară în țéră în parlamentulŭ ungurescŭ, după ce actualii stăpânitorĭ vorŭ cu orĭce chipŭ ca Ungaria sĕ trécă înaintea Europei ca „mare putere," a căreia voce este hotărîtóre în concertulŭ dualisticŭ. Au și adus'o departe guvernulŭ ungurescŭ cu înrîurința sa și de aceea înțelegemŭ și mândria ce a cuprinsŭ pe fiecare patriotŭ din rĕndulŭ celorŭ privilegiațĭ, când au vĕḑutŭ, că tractatulŭ de alianță cu Germania îlŭ publică deodată cu foile oficiale din Berlinŭ și Viena și „Budapesti Közlöny".

Ar fi órecum justă acésta mândriă unguréscă, când ar corĕspunde câtŭ de puținŭ și starea lucrurilorŭ din întru cu limbagiulŭ încreḑutŭ și umflatŭ, de care se folosescŭ „marii" politicĭ ungurĭ în pressă și în parlamentŭ față cu străinătatea.

Ar fi, credemŭ multŭ mai folositorŭ și mai sănătosŭ lucru décă miniștrii ungurescĭ arŭ avé puțină voiă și puținŭ răgazŭ de a mai arunca câteodată o scurtă privire și asupra miseriei, ce domnesce mai vêrtosŭ în comitatele ardelenescĭ, din causa vitregei și neconsciențiósei administrațiunĭ.

Dela 1867, de când au ajunsŭ la putere, Ungurii nu facŭ alta decâtŭ totŭ centraliséză. Amŭ ajunsŭ așa departe cu centralisarea, încâtŭ acum și blanchetele, pe carĭ trebue sĕ ne facemŭ fasiunile de dare ni se trimitŭ dela Pesta, din tipografia statului, în limba unguréscă, ca sĕ nu le pótă înțelege nimenĭ.

Cu tóte aceste ce vedemŭ? Ce spectaculŭ ni se oferă când aruncămŭ o privire asupra modului cum se administréză de esemplu comitatele în Ardealŭ?

Vedemŭ pe pașalele din diferitele centre guvernândŭ fiăcare după cum îlŭ taiă mai bine capulŭ, dér fiăcare în altŭ modŭ, așa că în unele comitate arbitriulŭ șefilorŭ administrativĭ a produsŭ nisce stărĭ în adevĕrŭ anarhice, carĭ le crează o posițiune cu totulŭ deosebită de așeḑĕmintele și legile esistente, ca și când aceste comitate nu arŭ sta sub „părintésca" ocrotire a puternicilorŭ din Peșta, ci arŭ face parte din vr'unŭ ținutŭ alŭ Asiei.

Sĕ nu mergemŭ mai departe, ci sĕ luămŭ ca asemplu numai comitatulŭ Albei inferióre. Nu numai odată amŭ datŭ locŭ celorŭ mai dureróse plângerĭ despre modulŭ nemilosŭ și volnicŭ, cu care tractéză pe poporŭ autoritățile administrative în acestŭ nenorocitŭ județŭ. Astăḑĭ avemŭ trista satisfacțiune de a vedé ridicându-se astfelŭ de plângerĭ chiar și în foile ungurescĭ, din Clușiu.

Un locuitorŭ îngrijatŭ de sórtea sĕrmanului poporŭ din Alba-inferióră, adreséză, în „Ellenzek" dela 8 Februariu a. c., o interpelare cătră vicespanulŭ acestui comitatŭ, în care ne descopere nisce abusurĭ revoltătóre, ce se comitŭ acolo în ḑiua mare.

Solgăbirĕii din Alba-inferióră, ḑice memoratulŭ interpelantŭ — dau nisce poruncĭ diametralŭ opuse legilorŭ statului și statutelorŭ comitatului, prin carĭ asuprescŭ în modulŭ celŭ mai barbarŭ pe bietulŭ poporŭ. Așa de pildă s'a datŭ poruncă ómenilorŭ apĕsațĭ și cu totulŭ sĕrăcițĭ de prin comune ca sĕ provédă cu lemne cancelariile solgăbirăescĭ. Afară de acésta se constrîngŭ comunele de a plăti scriitorĭ pe la oficiile solgăbirăescĭ cu câte 300 fl. pe anŭ, cu tóte că aceste oficii suntŭ compuse din solgăbirĕul, ajutorulŭ sĕu, unŭ concipientŭ, unŭ scriitorŭ și unŭ haiducŭ.

„Suntemŭ gârbovițĭ de povara dărilorŭ, așa că comitatulŭ nostru e fără părechiă în acésta privință", exclamă interpelantele. Elŭ înșiră apoi mai multŭ de 28 categorii de dărĭ diferite, între carĭ nicĭ nu socotesce plata învĕțătorului, a cantorului și a preotului, nicĭ claca ce trebue sĕ-o facă bieții ómenĭ solgăbirĕului, notarului, judelui ș. a.

Și cu tóte aceste se mai despóie sêrmanii ómenĭ și pe calea arătată nelegală!

Nu mai trebue sĕ spunemŭ, că poporulŭ din Alba inferióră este mai totŭ românescŭ și-și póte face omulŭ o ideă despre asupririle ce trebue sĕ le îndure, décă acum au rĕsbitŭ chiar și în foile ungurescĭ plângerile lui.

Insĕ nu numai în administrația politică, ci și in cea judiciară din numitulŭ comitatŭ se ivescŭ asemenĭ neorĕnduelĭ și volnicii păgubitóre și asupritóre.

Nu de multŭ amŭ înregistratŭ plângerea poporațiunei din causă că tribunalulŭ reg. și judecătoria de cercŭ din Alba-Iulia nu respectéză sĕrbătorile române. Acuma aflămŭ că președintele tribunalului de acolo este încă de unŭ anŭ greu bolnavŭ și că mai alesŭ din causa acésta mergŭ lucrurile rĕu la acelŭ tribunalŭ, așa că chiar tabla regéscă din Têrgulŭ Mureșului se miră de sentințele de multe orĭ sucite și pocite, ce se aducŭ.

Dér cele ce le înșirămŭ aicĭ aparŭ numai ca o picătură în mare față cu nenumĕratele plângerĭ ce ne vinŭ din tóte părțile.

Pre când d-lŭ Tisza cu colegii sĕi facŭ politică mare și contractéză la nouĕ împrumuturĭ, poporațiunea din țéră stă sĕ péră sub lovirile unei administrațiunĭ pĕcătóse. Étă fructele multŭ lăudatului regimŭ constituționalŭ ungurescŭ!

Călĕtoria d-lui Sturdza în străinĕtate.

Cu privire la călĕtoria ce d. Sturdza a făcutŭ nu de multŭ în străinĕtate, écă ce i se comunică din Bucurescĭ ḑiarului „Politische Korrespondenz:"

Cercurile politice din apropierea guvernului românŭ se arată mulțumite de impresiunile pe care le-a primitŭ ministrulŭ românŭ Sturdza în timpulŭ petrecerei sale în Austro-Ungaria și Germania și cu ocasiunea conferințelorŭ cu persónele hotărîtóre în politica austro-ungară și germană, de órece acea armoniă de interese și vederĭ, care a creatŭ și a făcutŭ sĕ se întăréscă strînsele relațiunĭ ale României cu cele douĕ puterĭ din centrulŭ Europei, s'a constatatŭ din nou și cu acéstă ocasiune.

In timpulŭ petrecerei sale la Viena, d. Sturdza a adusŭ vorba și despre relațiunile politico-comerciale între Austro-Ungaria și România. Cu acéstă ocasiune s'a constatatŭ din nou, că nicĭ una din ambele părțĭ nu găsesce folositorŭ intereselorŭ lorŭ d'a prelungi actuala stare de lucrurĭ; din potrivă în ambele părțĭ esistă intențiunea sinceră d'a înlătura câtŭ se va puté mai curêndŭ acéstă stare de lucrurĭ prin încheierea unei convențiunĭ.

Totŭ despre călĕtoria domnului Sturdza, „Pester Lloyd" scrie:

Unŭ întregŭ șirŭ de șópte se învêrtescŭ împrejurulŭ petrecerei ministrului românŭ Sturdza la Viena și Berlinŭ, și împrejurulŭ misiunei politice pe care dênsulŭ a avutŭ sĕ o îndeplinéscă. Unii ḑicŭ că d. Sturdza ar fi umblatŭ la Friedrichsruhe și la Viena după asigurarea unei garanții a neutralitățeĭ teritoriale a României din partea Germaniei și Austro-Ungariei. Rĕspunsulŭ ce a primitŭ însĕ ar fi fostŭ negativŭ și ast-felŭ s'ar fi reîntorsŭ la Bucurescĭ fără nicĭ o ispravă.

Alții din potrivă afirmă, că d. Sturdza a părăsitŭ Friedrichsruhe și Viena pe deplinŭ mulțumitŭ, și convorbirile sale cu principele Bismarck și cu comitele Kalnoky ar fi avutŭ dreptŭ resultatŭ unŭ arangiamentŭ, care sĕ presinte siguranța, că România, la orĭ-ce ocasiune, va sprijini tóte străduințele puterilorŭ centrale d'a menține pacea. In fine după o a treia versiune, d. Sturdza n'a urmăritŭ la Friedrichsruhe și Viena altŭ scopŭ de câtŭ d'a lua informațiunĭ sigure în privința situațiunei politice, la a cărei desfășurare ulterióră România, firesce, este d'aprópe interesată. D. Sturdza s'a reîntorsŭ la Bucurescĭ, după acéstă versiune, cu convingerea firmă i că Germania și Austro-Ungaria înainte de tóte caută sĕ mențină pacea. Acéstă ultimă versiune, cea mai simplă dintre tóte trei, ne pare cea mai naturală și cea mai plausibilă.

Vorbirea Prințului Bismark
în parlamentulŭ germanŭ.

In 6 Februarie fiindŭ la ordinea ḑilei în parlamentulŭ germanŭ desbaterea asupra proiectului de lege și împrumutului militarŭ de 278 milióne mărcĭ, necesarŭ pentru sporirea armatei germane, Prințulŭ Bismark a ținutŭ unŭ discursŭ care a duratŭ 2¼ óre. Erau de față în loge: Prinții Vilhelm și Leopold, precum și toțĭ ambasadorii puterilorŭ. Galeriile erau înțesate de publicŭ. Vorbirea este următórea:

„Décă iau adĭ cuvêntulŭ, nu o facŭ acésta ca sĕ recomandŭ proiectulŭ, căcĭ nu mĕ temŭ, că nu va fi primitŭ, deórece am încredere în parlamentŭ că va vota sporirea armatei nóstre. nu din causa neliniștei ce predomină adĭ opiniunea publică, ci din considerațiă cătră situațiunea generală a Europei. Eŭ de aceea voiu vorbi mai multŭ despre cea din urmă, decâtŭ despre proiectŭ. „N'o facŭ bucurosŭ acésta, căcĭ în astă afacere de multe orĭ póte strica și câte unŭ cuvêntŭ rostitŭ cu nedibăciă și multe cuvinte nu potŭ multŭ folosi. Dér mĕ temŭ, că décă voiu tăcé, neliniștea ce predomină opiniunea publică și disposițiunea nervósă a poporațiunei nóstre și streine s'ar mări numai. Așŭ puté sĕ repetŭ aci ce am ḑisŭ înainte cu unŭ anŭ; de atuncĭ situațiunea nu s'a schimbatŭ, și décă s'a schimbatŭ, acésta s'a întêmplatŭ mai multŭ spre bine decâtŭ spre rĕu.

P'atuncĭ ne temeamŭ de unŭ rĕsboiu din partea Franciei. De atuncĭ în Francia s'a dusŭ unŭ președinte iubitor de pace și i-a urmat unŭ președinte iubitorŭ de pace. Acésta e un bun simptom, că poporulŭ francesŭ nu a scosŭ pe alesulŭ din cutia Pandorei, ci ne dă încrederea, că președintele Carnot va călca pe urmele lui Grevy. Afară de aceea avemŭ unŭ momentŭ liniștitorŭ de mare însemnătate și în ministerulŭ francesŭ prin aceea, că miniștri, carĭ erau capabilĭ a subordona scopurilorŭ lorŭ personale causa păcii, au fostŭ înlocuițĭ cu alții, carĭ nu facŭ acésta.

Vĕ mărturisescŭ bucurosŭ, că aspectele față cu Francia, suntŭ mai puțin esplosive, mai pacînice decâtŭ în anulŭ trecutŭ. Temerile ivite în anulŭ din urmă se și refereau mai multŭ la Rusia decâtŭ la Francia séu așŭ puté ḑice că se refereau la *schimbulŭ de provocărĭ și de ațîțărĭ între pressa francesă și rusă*, dér credŭ și aceea, că în Rusia lucrulŭ nu stă mai rĕu ca în anulŭ trecutŭ. „Freisinnige Zeitung" face alusiune la declararea mea de atuncĭ: „Amiciția nóstră cu Rusia n'a suferitŭ nicĭ o întrerupere. Nu ne așteptămŭ la unŭ atacŭ din partea Rusiei." Aceste cuvinte suntŭ tipărite cu litere gróse. Póte că numita fóiă a vrutŭ sĕ'mĭ ușureze de a reveni la ele (Ilaritate). Póte însĕ că a voitŭ sĕ și indice, că m'am înșelatŭ în încrederea mea. Acésta însĕ nu s'a întêmplatŭ. Motivele care puteau sĕ dea ansă la acéstă desamăgire zacŭ *parte în pressa rusésca parte în concentrările de trupe rusescĭ.* Câtŭ pentru pressă, nu'i potŭ atribui o ponderositate decidĕtóre. Se ḑice că în Rusia pressa e mai multŭ ca în Francia, eu credŭ din contră. In Francia ea este o putere, care influințéză asupra decisiunilorŭ guvernului; în Rusia nu. In ambele casurĭ, pentru mine pressa este negrélă de tiparŭ pe hârtiă. Indĕrĕtulŭ fiecărui stă totŭ numai câte unŭ singurŭ omŭ, care a scrisŭ ca sĕ dea nascere unui articulŭ, și la o fóiă rusésca, care e, póte, în legătură cu fondurĭ francese, mai stă, póte, și câte unŭ „protectorŭ", care e câte unŭ funcționarŭ rusescŭ versatŭ în politica de partidă. *Amêndoi însĕ nu însemnă nimicŭ față cu politica împĕratului.* In Rusia pressa e celŭ multŭ barometrulŭ ce ne arată, ce este ertatŭ orĭ nu după legea de pressă rusésca, însĕ fără a angagea pe împeratulŭ. *In contra pressei rusescĭ am chiar mărturia împĕratului*, după ce avui onórea de a fi primitŭ, după mai mulțĭ anĭ, înainte cu câte-va lunĭ de către Domnitorulŭ. M'am convinsŭ că împeratulŭ Alexandru n'are

nicĭ o intențiune de a ne ataca. *Pressei rusescĭ nu'i credŭ, împĕratului Alexandru însĕ îi credŭ necondiționatŭ.* Décă amêndoi stau față 'n față cu mine, atuncĭ pressa rusĕscă cu ura ei contra Germaniei se ridică în susŭ ușoră ca péna și împĕratulŭ are greutatea decisivă.

Viu acuma la cestiunea *concentrărilorŭ de trupe.* Ea nu e nimicŭ nou pentru noi. In forma lorŭ amenințătóre de adĭ ele s'au ivitŭ mai alesŭ dela 1879, după terminarea rĕsboiului cu Turcia. S'ar părea, ca grămădirea trupelorŭ rusescĭ aprópe de granița germană și austriacă ar putea avea intențiunea de a năvăli asupra unuia séu altuia din vecinĭ nepregătitŭ și a-lŭ ataca. *Ei bine, acésta nu o credŭ, căcĭ nu corespunde caracterului monarchului rusescŭ și ar sta în contradicere cu aserțiunile sale.* Dér atuncĭ scopulŭ concentrărilorŭ ar fi greu de înțelesŭ. Rusia nu póte voi sĕ câștige teritorii prusiane séu austriace; *eu credŭ că are destui Polonĭ,* și altceva nicĭ nu póte dobândi dela Austria. Nu e dér nicĭ o causă, pentru care Rusia sĕ năvălêscă asupra vecinilorŭ sĕi, și încrederea mea merge așa departe, încâtŭ chiar décă printr'o aparițiune esplosivă în Francia ne-amŭ vedé încurcațĭ într'unŭ rĕsboiu cu Francesii, n'ar urma după acésta imediatŭ și unŭ rĕsboiu rusescŭ. *Din contră credŭ, că décă ar isbucni unŭ rĕsboiu rusescŭ, ar fi necondiționatŭ unŭ rĕsboiu francesŭ. Dér din partea Rusiei, o declarŭ și adĭ, nu mĕ aștept la nicĭ o năvălire.*

Vețĭ întreba: de ce dér se facŭ concentrările de trupe? Da, aceste suntŭ cestiunĭ despre carĭ nu potŭ ușorŭ cere deslușirĭ dela unŭ cabinetŭ esternŭ. Concentrărĭ de trupe nu suntŭ lucrurĭ despre care omulŭ póte discuta ca studenții, cerêndŭ bruscŭ declarărĭ, ci lucrurĭ contra cărora se iau contra mésurĭ. Nu'mĭ potŭ esplica în modŭ autenticŭ aceste mĕsurĭ rusescĭ, însĕ'mĭ potŭ face ideile mele despre ele, ca unulŭ, care de unŭ veacŭ de omŭ sunt bine cunoscutŭ cu politica rusĕscă. Admitŭ că are cabinetulŭ rusescŭ convicțiunea — și acésta va fi fundată — că *vocea rusĕscă va pondera cu atâtŭ mai multŭ cu câtŭ mai tare va fi ea la granița europénă.* Ea este ca aliatŭ și ca contrarŭ cu atâtŭ mai tare, cu câtŭ va fi mai bine înarmată la granița vestică. Acéstă considerare a condusŭ politica rusĕscă de multŭ. Incă în rĕsboiulŭ Crimeei avé în Polonia o armată atâtŭ de tare, încâtŭ décă ar fi fostŭ în Crimea, rĕsboiulŭ ar fi luatŭ póte o altă fisionomiă. *Prin urmare eu nu trebue sĕ conchidŭ cu necesitate din aceste concentrărĭ de trupe, că Rusia are pofta de a năvăli asupră-ne.* Probabilŭ că ea voesce sĕ aștepte *o crisă orientală,* la isbucnirea căreia nu póte sĕ stea cu armata tocmai în Cazanŭ. *Când se va ivi crisa, nu potŭ sĕ spunŭ.* In secululŭ acesta amŭ avutŭ patru crise orientale, la 1809, 1829, 1854 și 1878, așadér rĕsbóie în intervalŭ de câte 20 de anĭ. De ce sĕ nu se ivéscă cea mai deaprópe crisă viitóre numai în 1899? Și revoluțiunile polone, schimbările de regimŭ în Francia au urmatŭ în asemenĭ intervale. Póte că Rusia voesce sĕ vorbéscă și ea la asemenĭ evenimente unŭ cuvêntŭ ponderosŭ, cu o diplomațiă îndĕrĕtulŭ căreia se află o armată gata de luptă. Aceste considerațiunĭ nu suntŭ pentru noi nicĭ o causă, ca sĕ privimŭ viitorulŭ mai negru decum amŭ făcut'o de 40 de anĭ încóce.

Cea mai probabilă *crisă* viitóre este cea *orientală.* *Noi nu suntemŭ interesațĭ în prima liniă la acéstă crisă,* putemŭ sĕ așteptămŭ, ca mai ântêiu sĕ ia decisiunĭ puterile, care suntŭ interesate în Marea Mediterană și în Levantŭ și care, décă voescŭ, se vorŭ înțelege cu Rusia orĭ se vorŭ bate. Pentru acésta însĕ n'avemŭ causă de a considera situațiunea nóstră acuma așa de seriósă, încâtŭ tocmai ea sĕ justifice însemnata sporire a armatei nóstre. Așŭ vrea sĕ despartŭ cu totulŭ proiectulŭ militarŭ de situațiunea momentană. E vorba aci de o întocmire durabilă, de o *durabilă întărire a imperiului germanŭ.* Spre a înțelege că nu e vorba de o întocmire momentană, vĕ rogŭ sĕ percurgețĭ cu mine pericolele de rĕsboiu ce le-amŭ avutŭ de 40 de anĭ, fără a deveni nervoșĭ de neliniște. In 1848 aveamŭ cestiunea polonă și cea șlesvig-holsteiniană. Prima strigare după dilele din Martie a fostŭ: rĕsboiu în contra Rusiei pentru restabilirea Poloniei! Era aprópe sĕ ne 'ncurcămŭ în crisa europénă. La 1850 s'a evitatŭ, precum scițĭ, o mare conflagrațiune prin convențiunea dela Olmütz. După aceea se simțiră la 1853 simptomele rĕsboiului din Crimea. Acésta a duratŭ până la 1856 și în totŭ decursulŭ lui ne aflamŭ la marginea prăpastiei, de unde putémŭ fi tîrîțĭ în rĕsboiu. Atuncĭ între anii 1853 și 1857 eu trebuia sĕ mergŭ ca unŭ perpendiculŭ între Frankfurt și Berlinŭ, pentru că rĕposatulŭ rege mĕ folosea ca advocatŭ pentru politica lui independentă. Când puterile apusene stăruiau pré tare ca noi sĕ declarămŭ rĕsboiu Rusiei și resistența ministerului sĕu devenea prea slabă, atuncĭ eu trebuia sĕ trimitŭ câte o depeșe amicabilă Rusiei și sĕ mulcomescŭ pe d-lŭ de Manteufel, care își oferea demisiunea. Prusia era atuncea adeseorĭ la marginea rĕsboiului, era sĕ fiă espusă inimiciției întregei Europe, décă ar fi refusatŭ de a o rupe cu Rusia. După aceea, jucândŭ pe marea putere fórte pe nedreptŭ, am luatŭ parte la congresulŭ din Parisŭ, unde ne-amŭ atrasŭ, cu totulŭ în contra părerii mele, o Canossă și am antișambratŭ (am așteptatŭ în antecameră) spre a fi admisŭ în cele din urmă la subscriere. In 1857 veni cestiunea Newchatel-ului, când am fostŭ trimisŭ la Parisŭ spre a negocia cu împĕratulŭ Napoleonŭ pentru trecerea trupelorŭ prusiane prin teritorulŭ elvețianŭ. Și acésta era unŭ periculŭ de rĕsboiu, décă regele nu se 'nțelegea cu Austria. Când cu rĕsboiulŭ italianŭ, ajunserămŭ până la mobilisare și ne-amŭ fi și bătutŭ, décă nu ar fi urmatŭ pacea dela Villa-franca, pentru Austria pré timpuriă, dér pentru noi fórte bine venită. Atuncĭ am fi purtatŭ rĕsboiu în nisce condițiunĭ fórte nefavorabile. Astfelŭ ajunserămŭ în anulŭ 1860. Incă la 1863 s'a ivitŭ érășĭ unŭ mare periculŭ de rĕsboiu, pe care publiculŭ îlŭ va înțelege numai dupăce i se vorŭ deschide archivele secrete. Pe timpulŭ revoluțiunii polone mĕ visitară într'o diminéță ambasadorulŭ americanŭ Buchanan și trimisulŭ Franciei Talleyrand, carĭ mĕ băgară în dracĭ din causa politicei prusiane, care ținea cu cea rusĕscă în modŭ neescusabilŭ. Și la amédĭ avui plăcerea de a audi în dieta prusiană cam totŭ acelașŭ limbagiu, ce-lŭ ținuseră diminéța în contra mea cei doi ambasadorĭ streinĭ.

Eu aveam sĕ suferŭ aceste, dér *împĕratulŭ Alexandru își perdù pacienṭa încă de atuncĭ.* Elŭ era gata sĕ se bată în aliantă cu noi. Era p'atuncĭ adunare federală în Frankfurt și regele era aprópe sedusŭ a se bate, décă nu s'ar fi speriatŭ de idea, de a resolva greutățĭ interne, prusiane și germane, cu ajutorŭ streinŭ (mișcare). Noi amŭ refusatŭ atuncĭ în tăcere, și mórtea regelui Danemarcei puse pe toțĭ interesații pe alte gândurĭ, dér regele din Gastein n'avea sĕ dică decâtŭ „da“ în locŭ de „ba“ și marele rĕsboiu, rĕsboiulŭ de coalițiune, era gata. De era atuncĭ altŭ ministru, nu unulŭ germanŭ, ar fi stăruitŭ póte atuncĭ că este oportunŭ a ne resolva greutățile astfelŭ. Dér cei din străinătate, vecinii dela rĕsăritŭ și apusŭ, au puțină cunoscință despre consciențiositatea miniștrilorŭ germanĭ (aprobărĭ). Din momentulŭ când trupele nóstre au trecutŭ la 1864 peste Eider, eram pregătițĭ în fiecare momentŭ la o intervențiune a altorŭ puterĭ în favorulŭ Danimarcei. Incă de atuncĭ în rĕsboiulŭ pentru Schleswig-Holstein am pututŭ observa, că décă *Prusia și Austria suntŭ unite nu potŭ fi așa ușorŭ atacate de Europa.* (Aplause vii din tóte părțile.)

In anulŭ 1865 s'a schimbatŭ frontulŭ, încă atuncĭ se începu pregătirea de rĕsboiu, *care a îndreptatŭ orologiulŭ nostru germanŭ pentru unŭ seculŭ.* Amintescŭ și conferința miniștrilorŭ germanĭ în Regensburg, care s'a terminatŭ cu tractatulŭ dela Gastein. Dér în anulŭ 1866 isbucni totușĭ rĕsboiulŭ și era mare periculŭ, ca din acestŭ duelŭ între Prusia și Austria sĕ nu se nască unŭ mare rĕsboiu de coalițiune europénă. Deja în anulŭ 1867 a urmatŭ cestiunea *Luxemburgului,* care ușorŭ puté sĕ nască unŭ rĕsboiu, décă noi amŭ fi datŭ unŭ rĕspunsŭ ceva mai firmŭ. De aicĭ încolo până la 1870 amŭ fostŭ neîncetatŭ cuprinșĭ de temere de rĕsboiu. Vĕ aducŭ aminte numai de negociările d-lui de *Beust* în Salzburgŭ, carĭ aveau de scopŭ a face aliantă cu Francia și Italia contra nóstră. P'atuncĭ primeam dela comercianțĭ și industriașĭ scrisorĭ, în carĭ mĕ rugau sĕ mĕ batŭ odată, ca sĕ înceteze nesiguranța ce nu o potŭ suporta. Amŭ așteptatŭ însĕ, până ce începură a se bate cu noi și *amŭ făcutŭ bine, că amŭ rĕmasŭ cei atacațĭ.*

Și fost'a óre după marele rĕsboiu vr'unŭ anŭ fără periculŭ de rĕsboiu? Incă abia sosisemŭ acasă și se și credea, că peste cincĭ anĭ va urma *marele rĕsboiu de revanșă.* Unŭ membru alŭ centrului dise atuncĭ: Rusia are în mâna ei decisiunea. In anulŭ 1876 érășĭ se strînseră norii rĕsboiului la médă-nópte și vĕ reamintescŭ, că după *rĕsboiulŭ orientalŭ* amŭ fostŭ ferițĭ de o conflagrațiune europénă numai prin *congresŭ* și că apoi s'a desvoltatŭ unŭ nou periculŭ prin aceea, că Rusia ne-a luatŭ în nume de rĕu atitudinea nóstră în congresŭ. După aceea *legătura dintre cei trei împĕrațĭ* a făcutŭ sĕ privimŭ câtva timpŭ cu liniște în viitorŭ. Dér la celŭ mai micŭ simptomŭ opiniunea publică era cuprinsă de aceeașĭ iritațiune, dér eu o ținéamŭ și atuncĭ ca mai alesŭ acuma de nemotivată.

Departe de mine, ca sĕ conchidŭ de aicĭ, că n'avemŭ lipsă de o întărire a puterii nóstre armate, ci tocmai din contră. Pentru ca acestŭ tablou de 40 de anĭ sĕ ajungă a fi completŭ, trebue sĕ fimŭ în orĭ și ce momentŭ așa de tarĭ, ca sĕ putemŭ ținé peptulŭ cu orĭ ce coalițiune, avêndŭ încrederea de sine a unei puternice națiunĭ, acea încredere, ce-o dă drépta causă, și noi avemŭ putința de-a fi mai tarĭ ca altă națiune. Ne trebue numai acestŭ împrumutŭ nu prea mare; dicŭ nu prea mare, pentru că Francia a cheltuitŭ în cestĭ dece anĭ din urmă 3 miliarde, ér noi nicĭ $1\frac{1}{2}$ miliardŭ. Când dicŭ, că trebue sĕ fimŭ pregătițĭ pentru orĭ-ce eventualitate, pretindŭ că trebue sĕ facemŭ și mai marĭ sforțărĭ cu alte puterĭ din causa posițiunei nóstre geografice. *Noi avemŭ trei fronturĭ de unde putemŭ fi atacațĭ, pe când Francia și Rusia au numai unulŭ.* Noi suntemŭ mai multŭ espușĭ periculului unei coalițiunĭ, decâtŭ vr'unŭ altŭ poporŭ. Dumnedeu ne-a aședatŭ într'o situațiune, în care suntemŭ împedecațĭ de vecinii noștri, de a deveni cumva leneșĭ orĭ apaticĭ. Elŭ ne-a pusŭ în frunte pe cea mai rĕsboinică, cea mai neastêmpĕrată națiune, pe Francesĭ, și a făcutŭ sĕ crésca în Rusia înclinărĭ de rĕsboiu, pe carĭ veacurile de mai înainte nu le cunosceau. *Știucele în laculŭ de crapĭ europénŭ ne împiedecă de a fi crapĭ,* ei ne constringŭ a ține unulŭ cu altulŭ, ceea ce dealtmintrelea este contrarŭ naturei germane. Dér pressa francesă și rusĕscă, nu vĕ temețĭ, ne vorŭ face sĕ fimŭ *indivisibilĭ unițĭ* (bravo!). De aceea trebue sĕ ne facemŭ așa de tarĭ, ca știucele sĕ nu pótă face alta, decâtŭ a ne îmbărbăta. (Ilaritate).

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(1)

MEMORIILE LUI GARIBALDI.

(Junețea. — Aventurĭ americane. — Luptele din 1848 și 1849.)

Se scia încă de pe când trăia Garibaldi, că elŭ se îndeletnicea cu scrierea memoriilorŭ și cu însemnarea evenimentelorŭ celorŭ mai memorabile din viața sa atâtŭ de agitată. Unorŭ amicĭ și soțĭ de arme, carĭ îlŭ cercetară pe insula sa, lĭ-a făcutŭ împărtășirĭ despre acésta, lĭ-a datŭ chiarŭ fragmente sĕ cetéscă. După ce murĭ, nu se audi timpŭ îndelungatŭ nimicŭ despre scrierile lăsate în urmă-i și adoratorĭ de ai rĕposatului își esprimau îngrijirea, ca nu cumva sĕ se fi nimicitŭ. Acum ei se potŭ liniști în urma aparițiunei memoriilorŭ, carĭ trecuseră în păstrarea lui Adriano Lemmi, a marelui măestru alŭ francmasonilorŭ italianĭ și carĭ se vorŭ edita în dilele acestea în Florența de cunoscutulŭ editorŭ G. Barbèra. Bunăvoinței lui este a se mulțămi publicarea următórelorŭ părțĭ din amintitele memorii:

Moștenirea literară a lui Garibaldi este în multe privințe interesantă, înainte de tóte însemnată prin sinceritatea cu care despóie unele evenimente de luciulŭ romanticŭ și distruge mai multŭ de o legendă. Garibaldi nu a mințitŭ niciodată, elŭ desprețuia a îmbrăca adevĕrulŭ istoricŭ în vestmêntulŭ poeticŭ și lingușitorŭ alŭ amorului propriu naționalŭ. Dreptŭ și simplu, precum era elŭ insușĭ, este și istorisirea întêmplărilorŭ, și parte din memoriile sale vorŭ deștepta în Italia unŭ sêmțĕmêntŭ de desamăgire. Cum 'șĭ-a iubitŭ elŭ patria s'ar puté afla din autobiografia sa, décă nu o arŭ fi doveditŭ faptele sale; dér o adevĕrată iubire se póte mânia și póte pedepsi, și fiindŭ cuprinsŭ de ea elŭ spune uneorĭ compatrioțilorŭ sĕi lucrurĭ fórte aspre. Espunerea sa șterge fără milă unele legende din luptele de liberare ale Italienilorŭ. Figura sa însĕ se ridică din câmpulŭ întunecatŭ cu atâtŭ mai strălucitóre, deși nu vorbesce decâtŭ rareorĭ și cu cea mai mare modestiă despre sine.

Garibaldi a începutŭ a-șĭ scrie memoriile în tómna anului 1849 și le-a continuatŭ până la acéstă anŭ. Timpulŭ, în care a scrisŭ, esplică posomorîta și aprópe desperata sa disposițiune, ce preponderéză în ambele părțĭ dintâiu ale memoriilorŭ. Roma căduse, elŭ era esilatŭ; speranța pentru reîntórcerea dilelorŭ mai bune părea înmormêntată. Abia după 23 de anĭ continuă Garibaldi scrierea, care ajunge până la 1872. Părțile de mai înainte fură revĕdute de dênsulŭ și înbogățite prin adause, în esență însĕ rĕmaseră nemodificate.

Precuvêntarea datată din 8 Iuliu 1872 este plină de aprigă ură în contra clerului și împĕnată cu atacurĭ în contra guvernului italianŭ, dér fórte caracteristică. „Suntŭ republicanŭ“, dice Garibaldi, dér tolerantŭ și nu unilateralŭ, incapabilŭ de-a impune republicanismulŭ meu cu forța... In tóte scrierile mele am atacatŭ popimea italiană, pentru că am credutŭ a afla într'ênsa totdéuna unŭ radĕmŭ alŭ orĭ-cărui despotismŭ, alŭ vițiului și alŭ ruinei... Mĕ vorŭ acusa unii că sunt pesimistŭ, dér pacientulŭ cetitorŭ sĕ mĕ ierte; eu intru adĭ într'alŭ 65-lea anŭ și deórece am credutŭ cea mai mare parte a vieții mele în nobilitarea omenimei, mĕ cuprinde amărăciunea, vĕdêndŭ atâta rĕu și atâta stricăciune în acéstŭ seculŭ așa numitŭ civilisatŭ... Ca amicŭ alŭ păcii, alŭ dreptului și alŭ dreptății trebuie sĕ încheiu cu devisa unui generalŭ americanŭ: „Rĕsboiulŭ este adevĕrata viéță a bărbatului“.

Garibaldi începe cu dilele copilăriei și cu scurte notițe despre părinții sĕi. Elŭ laudă bunulŭ naturelŭ alŭ tatălui sĕu, găsesce însĕ rĕu, că l'a trimesŭ abia cu 15 anĭ pe o corabiă. Acésta a fostŭ prea târdiu, copii arŭ trebui trimișĭ pe mare încă în vĕrstă de optŭ anĭ, pentru a deveni marinarĭ destoinicĭ. Despre mamă-sa vorbesce cu iubire entusiastă. Ea a fostŭ póte ceva prea bună cu elŭ, dér inimei sale îngerescĭ are elŭ a'i mulțămi puținele calitățĭ bune ce le posede.

Așa amŭ fostŭ din vechime; era p'atuncea sfânta alianță și confederațiunea germană; acolo aveamŭ o astfelŭ de sfială de-a ne deschide gura, câtŭ nu cutezamŭ a pronunța nicĭ o părere decâtŭ numai după ce vorbiseră ceilalțĭ (ilaritate). Asta acumŭ nu mai este așa (nouă ilaritate). După resboiulŭ din Crimea au reposatŭ amêndouĕ.

Deși nu ni se vorŭ ierta marile succese, ce le-amŭ dobênditŭ, totușĭ trebue sĕ o spunŭ, că *bunele nóstre raporturĭ cu Rusia nu au fostŭ nimicite nicĭ prin resboiulŭ dela 1866*, și recunoscŭ, că atuncĭ Rusia nicĭdecum n'a încetatŭ a împiedeca formațiunea confederațiunei germane de nordŭ, ci a întîmpinat'o mai multŭ cu bunăvoință. N'avea atuncĭ Rusia nicĭ unŭ felŭ de neîncredere în politica nóstră.

Mĕ sêmțŭ pentru momentŭ ceva cam obositŭ; mĕ rogŭ sĕ scusațĭ décă voiu ședé unŭ momentŭ. (Principele Bismark se așédă pe scaunŭ și continuă vorbirea ședêndŭ). (Va urma.)

Convenția comercială cu România.

O telegramă din Bucurescĭ adresată diarului „Presse“ din Viena dice:

„Telegrafulŭ“, care e inspiratŭ de ministrulŭ președinte, publică următorulŭ comunicatŭ:

„Pressa opozițională cu ocasiunea alegerilorŭ a pășitŭ cu nouă armă contra guvernului și colportéză pretutindenea scirea, că elŭ ar avé intențiunea sĕ reîncépă în celŭ mai apropiatŭ timpŭ tractările pentru încheiarea convenției comerciale cu Austro-Ungaria. Acéstă scire e absolutŭ falsă. Décă peste totŭ ar fi vorba despre o reîncepere a tractărilorŭ, atuncĭ de astădată *inițiativa nu va porni de aci, deórece delegațiĭ românĭ șĭ-au spusŭ deja ultimulŭ cuvêntŭ în acéstă cestiune*.

Grecĭ și Românĭ.

(Fine.)

Intr'o altă scrisóre, corespondentulŭ fóiei „Revue de l'Orient“ continuă studiulŭ sĕu astfelŭ:

Monastirŭ, 14 Ianuarie 1888.

Până când vĕ voiu trimite statistica orașelorŭ și comunelorŭ românescĭ din Macedonia, sĕ vĕ semnalezŭ inexactitatea diarului „Messager d'Athènes“ în privința cărței statistice a lui Bolintineanu și asupra Macedoniei antice.

„Messagerulŭ“ dice, că Bolintinean evaluéză la trei sute de mii numĕrulŭ Românilorŭ din Thesalia și din Epirŭ.

Din douĕ lucrurĭ unulŭ: séu „Messagerulŭ“ nu șĭ-a virîtŭ nasul în cartea lui Bolintineanu, séu că a cetit'o cu ochelarĭ grecescĭ.

Étă ce dice Bolintineanu în cartea sa: „Călĕtorii la Românii din Macedonia,“ pagina 61:

In Macedonia suntŭ:	450,000 Românĭ
In Thesalia	200,000 „
In Epirŭ și Albania .	350,000 „
In Tracia	200,000 „
Totalŭ	1.200,000 Românĭ

Așa fiindŭ, întrebămŭ pe „Messagerulŭ“, cum dice că Bolintineanu evaluéză la 300,000 pe Românii din Thesalia și Epirŭ?

„Messagerulŭ“ mai dice, că Macedonia aparține pe temeiulŭ dreptului istoricŭ elementului grecescŭ, totŭ așa ca și Atica și Peloponesulŭ.

Din acéstă declarațiune ar urma, contra celorŭ ce ne spune istoria, că Alecsandru-celŭ-mare, tatălŭ sĕu Filipŭ, generalii și soldații lorŭ erau Grecĭ ér nu Macedonenĭ; că Macedonia ar fi fost cucerită de Grecĭ ér nu Grecia de către Macedonenĭ!

Sĕ lăsămŭ însĕ la o parte aserțiunile „Messagerului din Athena“ și sĕ vedemŭ ce ne spunŭ Justin, Quintu-Curtiu și Strabone. Din mărturisirea acestorŭ istoricĭ demnĭ de credință resultă:

1. Că Macedonenii erau Pelasgĭ, ér nu Grecĭ;

2. Că Grecii și Macedonenii vorbeau limbĭ așa de deosebite, încâtŭ spre a se înțelege între dênșii avéu trebuință de interprețĭ.

Și mai întêiu, Macedonenii erau Pelasgĭ.

Étă cuvintele lui Justinŭ, autorulŭ unei abreviațiunĭ din marea istoriă scrisă de Trog-Pompeu, istoria astădĭ perdută:

Macedonia, dice Justinŭ (Cartea 7, cap. I-iu), se numia altă-dată Emathia, după numele regelui sĕu Emathion. Ea păstrează și astădĭ pe celŭ dintâiu monumentŭ alŭ vitejiei acestui rege. Mărirea ei fù la începutŭ nebăgată în sémă și hotarele ei destulŭ de înguste. — Locuitorii ei se numeau Pelasgĭ și țéra avea numele: Peonia“.

Decĭ, aceștia nu erau Grecĭ.

De altmintrelea Erodotŭ ne spune, că Atenienii înșișĭ schimbară limba când schimbară naționalitatea, adecă atuncĭ când din Pelasgĭ s'au prefăcutŭ în Grecĭ.

Intru câtŭ se atinge de limba Macedonenilorŭ, resultă invederatŭ din istoria conspirațiunei adevĕrate séu închipuite și din discuțiunea ce avù locŭ cu acea ocasiune între Alexandru-celŭ-mare și Filota, generalulŭ sĕu de cavaleriă, că acestŭ poporŭ nu vorbea grecesce.

In adevĕrŭ, Quintu-Curtiu ne spune, că Filota, desmeticindu-se din amețéla ce'i causase neașteptata acusare îndreptată contra lui, Alexandru îi dise:

„Spune ce ai sĕ le spui pentru apĕrarea ta *în limba ta părintéscă.*“

„Cei mai mulțĭ dintre acei ce suntŭ aci rĕspunse Filota nu suntŭ Macedonenĭ și mĕ vorŭ înțelege mai bine, décă mĕ voiu explica în aceeașĭ limbă ca și tine.

„Decĭ, pentru a fi înțelesŭ de Grecĭ, v'ațĭ explicatŭ în grecesce. Din acésta, judecațĭ înși-vĕ, — dise Alexandru adresându-se către tribunalŭ — câtŭ de puținŭ Filota își iubesce limba părintéscă. Elŭ singurŭ o batjocoresce nevoindŭ sĕ o vorbéscă. Sĕ se explice dér în orice limbă va voi. Câtŭ despre voi nu uitațĭ că elŭ urăsce deopotrivă moravurile și limba nóstră.“ (Quintu-Curtiu: Cartea 6, cap. 9)

In fine în capitolulŭ 10 alŭ aceleașĭ cărțĭ, unŭ órecare Balonŭ acusă pe Filota de faptulŭ, că: „elŭ fiindŭ născutŭ în „Macedonia, nu'i este rușine sĕ vorbéscă „prin mijlocirea unui dragomanŭ cu com„patrioții sĕi.“

Este decĭ lămuritŭ, că limba macedónénă se deosebea de limba grécă până întru atâta încâtŭ, spre a înțelege se Grecii cu Macedonii, aveau trebuință de unŭ dragomanŭ, adecă de cineva care sĕ cunóscă și limba unora și a altora.

La mărturisirea lui Justinŭ, Quintu-Curtiu, Strabone și Erodotŭ, sĕ adăogămŭ mărturisirea celebrului Demostene, despre care scimŭ că elŭ însușĭ a vĕdutŭ Macedonia și pe Lacedemonenĭ și le-a vorbitŭ acestora cu gura sa. Étă dér cum se esprimă Demostene în a treia *Filipică* (cap: 7):

„Grecii au suferitŭ câteodată multŭ din partea Macedonenilorŭ și a nóstră. Aceste suferințe se potŭ însĕ compara cu suferințele pe care unŭ copilŭ legitimŭ le sufere dela părinții și dela familia sa. Décă însĕ unŭ nemernicŭ sclavŭ, décă unŭ pretinsŭ fiu jefuesce o avere care nu'i aparține, cum n'am găsi óre că o astfelŭ de purtare este multŭ mai înspĕimântătóre și mai revoltătóre?

„Ore putemŭ noi sĕ cugetămŭ altfelŭ despre Filipŭ și despre întreprinderile lui?

„Despre Filipŭ care, *departe de a fi Grecŭ*, departe de a fi unitŭ cu Grecii prin vre-o legătură și chiar printre barbarĭ nu se bucură de vre-o origine strălucită, nu este decâtŭ unŭ miserabilŭ Macedonénŭ eșitŭ dintr'unŭ locŭ de unde nicĭodată nu a eșitŭ unŭ sclavŭ cum se cade.“

Décă Demostene considera pe Macedonenĭ ca nisce barbarĭ, cum se póte sĕ'i considerămŭ astădĭ dreptŭ Grecĭ?

Décă Demostene declara, că Filipŭ nu era Grecŭ, că Macedonenii înșișĭ nu erau Grecĭ, ce autoritate potŭ sĕ aibă astădĭ aserțiunile diarului „Messager d'Athènes,“ care se sforțéză sĕ desmintă pe însușĭ Demostene, alŭ căruia descendentŭ elŭ se pretinde a fi? Acésta este unŭ lucru forte fără minte. Acesta este o îndrăsnélă care întrece tóte marginele.

Prin citațiunile ce amŭ menționatŭ mai susŭ putemŭ sĕ judecămŭ până la ce punctŭ mitologii Greciei moderne și diarulŭ „Messager d'Athènes“ metamorfoséză istoria. *Mărgărită fiulă.*

Deși nu are cătușĭ de puțină înclinare spre superstițiune, crede a o fi vĕdutŭ adesea în furtunĭ pe mare și în învălmășéla luptei, cum se ruga lui Dumnedeu pentru fiiulŭ sĕŭ. Elŭ trebue că a fostŭ unŭ băiatŭ cu inimă bună, căcĭ a vĕrsatŭ lacrimĭ când din nebăgare de sémă rupsese odată unui greurușŭ unŭ piciorŭ, și a scăpatŭ de înnecare cu marĭ opintirĭ o spălătóresă săracă. La etatea de 15 anĭ întreprinse prima sa călĕtoriă pe mare la Odessa; următórea călĕtoriă o făcù pe corabia tatălui sĕu la Roma. Priveliscea cetății eterne îlŭ cuprinde cu putere admirabilă. „Roma 'mĭ devenì mai scumpă ca orĭ-și-ce pe lume!“ esclamă elŭ. „Iubirea mea pentru Roma crescŭ numai cu depărtarea și cu esiliulŭ, în locŭ de a dispăré. „Adesea mĕ rĕsfățam cu gândulŭ a-o vedé încă odată. Roma este pentru mine Italia, este simbolulŭ Italiei unite, apoi sĕvêrșéscă-se unirea sub orĭ-ce formă“.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

Suntem informațĭ, că *Kulturcgyletiștii din Brașovŭ* se pregătescŭ sĕ deschidă în primăvéra ce se apropie o *grădină de copii în suburbiulŭ Scheiu*, cu scopŭ de a atrage copii românĭ în acéstă mréjă a maghiarisării.

Ce ridiculă încercare! Se vede că ómenii ăștia caută fiascurile cu lumînarea, căcĭ îi putemŭ asigura de celŭ mai cumplitŭ fiasco kulturegyletistŭ. Și apoi a considera pe Românii brașovenĭ atâtŭ de nemernicĭ, ca sĕ'șĭ înstreineze copii de imba și neamulŭ lorŭ, asta ar fi pré mare cutezanță kulturegyletistă.

* *

Resultatulŭ alegerilorŭ de deputatŭ pentru camera română este cunoscutŭ și în colegiulŭ III: suntŭ aleșĭ 28 deputațĭ ai partidei guvernamentale, 7 din oposițiune, 1 balotagiu.

* *

Cu ocasiunea desbaterei bugetare în dieta ungurésca, deputatulŭ Ferdinand Horanszki a doveditŭ, că *datoria statului ungarŭ e de 2270 milióne fl.* Efectulŭ acestei documentărĭ a fostŭ deprimătorŭ în dietă, căcĭ étă ce însemnéză o cifră atâtŭ de enormă: cu 2270 fl. de argintŭ poțĭ pardosi desŭ o suprafață de 346 jugĕre catastrale de câte 1600 stânjinĭ pătrațĭ, orĭ pardosindŭ linia ecvatorului împrejurulŭ pămêntului, îlŭ încungiurĭ de aprópe $1^{3}/_{4}$ orĭ. Pentru a plăti 2270 milióne fl. de argintŭ, ar trebui ministerulŭ de finanțe sĕ pună 144 de ómenĭ sĕ numere unŭ anŭ întregŭ câte 12 óre pe di.

* *

D-lŭ advocatŭ *P. Truța* aduce la cunoscință, că îndemnatŭ de împrejurările familiare, după o activitate de șépte anĭ desvoltată pe terenulŭ advocațialŭ în *Baia-de-Crișiu* (fostulŭ Zarandŭ), cu 1 Ianuar. 1888, *șĭ-a transferatŭ cancelaria în Aradŭ* (fó-út 47) oferindu-șĭ serviţiile în tóte afacerile ce cadŭ în cadrulŭ advocației.

* *

Până la 1 Februarie n. au fostŭ anunțațĭ la oficiulŭ polițienescŭ din *Sighișóra* 32 bolnavĭ de tifus, dintre carĭ 22 s'au îmbolnăvitŭ din causă că au bĕutŭ apă dintr'o fântână pe care autoritățile au și închis'o.

* *

După cum spune o telegramă din *Bucurescĭ*, se vorbesce acolo, că în cercurile apropiate de ambasada rusésca e numitŭ ca candidatŭ acceptabilŭ la tronulŭ princiarŭ bulgar *Prințulŭ Gr. Sturdza*, unŭ fiu alŭ fostului Domnŭ alŭ Moldovei cu acelașŭ nume.

Conferință solemnă.

Societatea *„Academia ortodoxă“* pentru literatură, retorică și musică bisericéscă în seminariulŭ archidiecesanŭ din Cernăuțĭ, va ține *„Conferință solemnă“* Duminecă în 31 Ianuariu (12 Februarie) a. c. la $4^{1}/_{2}$ óre p. m. în sala sinodală cu următorulŭ *programŭ*:

1. *„Cuvêntŭ de deschidere“*, rostitŭ de președintele societății. — Corulŭ esecută *„Mulțĭ anĭ“* în G-durŭ de prof. Is. Vorobchievicĭ.

3. *„Tatălŭ nostru“*, în E-durŭ, de I. cav. de Bejanŭ.

3. *„Epoca lui Vasile Lupu și Mateiu Basarabŭ, Domnii Moldovii și Țĕrii romănescĭ“*, disertațiune istorică de I. Dofteiu.

4. *„Plângŭ și mĕ tânguescŭ“*, p. I. în C-durŭ, p. II în C-moll de prof. Is. Vorobchievicĭ.

5. *„Săntŭ, Săntŭ, Săntŭ“* și *„Pre Tine Te lăudămŭ“*, în E-durŭ de I. cav. de Bejanŭ. — Pausă.

6. *„Intru mulțĭ anĭ Stăpâne“* în D-dur de prof. Is. Vorobchievicĭ.

7. *„Părerile unorŭ contrarĭ ai creștinismului și combaterea acelora“*, disertațiune apologetică, de Em. Nicorovicĭ.

8. *„Erna“* în C-durŭ de C. Porumbescu.

9. *„Inființarea metropoliei Moldovei“*, tratatŭ istoricŭ de G. Moroșanŭ Mihăiescu.

10. *„Isaia dănțuesce“*, în E-durŭ de I. cav. de Bejanŭ.

Cernăuțĭ, Ianuariu, 1888.

Pentru comitetŭ:

G. *Moroșanŭ Mihăiescu*, președinte. Victor *Zăharoschi*, secret. de esterne.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Pesta, 9 Februarie. A noua comisiune judiciară a camerei deputaților a anulatŭ alegerea lui Moritz Horvath (Szabadka).

Caransebeșŭ, 9 Februarie. In loculŭ lui Doda a fostŭ alesŭ cu aclamațiune ultramontanulŭ (póte ultraistulŭ?) Popovicĭ.

Berlinŭ, 9 Februarie. Parlamentulŭ a primitŭ proiectulŭ militarŭ în a treia cetire *en bloc.*

Viena, 9 Februarie. Ambasadorelŭ germanŭ a conferitŭ $1^{1}/_{2}$ óră cu ambasadorulŭ rusŭ Lobanow.

DIVERSE.

Cine e de vină? Miculŭ Aurelŭ a gratulatŭ înainte de amédĭ mamei sale de diua onomastică, promițêndŭ în gratulațiune, care era scrisă, că va fi de trébă și ascultătorŭ. După amédĭ sparse o ceascĭ de cafea — éc'așa de rĕutate. Mamă-sa dojenindu-lŭ îi dise: „Fapta acésta țĭ-e promisiunea ta de adĭ-diminéță că vei fi bravŭ?“ — „Ei, dér ce, sunt eu de vină, décă tata mĭ-a căutatŭ o astfelŭ de gratulațiune?

Cununiă.

D-lŭ *George Bârsanŭ*, fiulŭ dómnei Teodora Bârsanŭ din Becleanŭ, și D-șóra *Laura Valeria Alutan-Cosgaria*, fiica d-lui și d-nei N. Cosgaria din Făgărașŭ, îșĭ vorŭ serba cununia religiósă Duminecă în 31 Ianuarie în biserica Sfintei Treimĭ gr. or. din Făgărașŭ.

Le adresămŭ felicitările nóstre căldurόse.

Cursulŭ piețeĭ Brașovŭ

din 10 Februarie st. n. 1888.

Bancnote românescĭ .	Cump.	8.45	Vênd.	8.47
Argintŭ românescŭ .	„	8.42	„	8.43
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.02	„	10.05
Lire turcescĭ	„	11.32	„	11.37
Imperialĭ	„	10.32	„	10.37
Galbinĭ	„	5.88	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	99.—
Ruble Rusescĭ . . .	„	109.—	„	110.—
Discontulŭ	$6^{1}/_{2}$—8% pe anŭ			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Februarie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	96.55
Renta de hârtia 5%	82.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . .	147.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . . .	93.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . . .	123.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . . .	
Bonurĭ rurale ungare	103.90
Bonurĭ cu clasa de sortare	103.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.—
Bonurĭ rurale Transilvane	103.70
Bonurĭ croato-slavone	103.—
Losurĭ din 1860	133.50
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	858.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. . .	270.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. . .	268.80
Argintŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ . .	$5.98^{1}/_{2}$
Napoleon-d'orĭ	10.03
Mărcĭ 100 împ. germane	$62.22^{1}/_{2}$
Londra 10 Livres sterlinge	126.80

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Incunosciințare!

BĂILE CALDE

IN NOU CONSTRUITELE BASINURĬ DE PORȚELANŬ

suntŭ dela 2 Ianuarie 1888 deschise și predate publicului spre folosire.

DIRECȚIUNEA BĂILORŬ CALDE DE PUTINĂ, DE ABURŬ ȘI DUȘURĬ IN BRAȘOVŬ.

11,3—2

INCUNOSCIINȚARE!

Farmaciștii din Brașovŭ au hotărîtŭ unanimŭ în adunarea lorŭ din 5 Decemvrie 1887, forțațĭ prin pretențiunile maĭ marĭ ce i se facŭ, și în considerarea raporturilorŭ nefavorabile, carĭ ḑilnicŭ se formézĕ, ca pentru spitalurĭ, infirmării, case pentru casurĭ de bólă, reuniunĭ pentru casurĭ de bólă și pentru calea ferată, sĕ ficseze reducția din prețŭ a 10%. La persóne private nu se póte acorda nicĭ o reducțiă. Membrii reuniunilorŭ pentru casurĭ de bólă, a caselorŭ pentru casurĭ de bólă și amploiații dela calea ferată spre comoditatea lorŭ se potŭ servi de orĭ ce farmaciă, de órece în fie-care farmaciă se distribue medicamente în contulŭ mentionatelorŭ case, reuniunĭ etc.

Farmaciștii din Brașovŭ: *Carl Schuster, Ferdinand Jekelius, Johann Gooss, Eduard Kugler, Friedrich Stenner, Julius Hornung, Victor Klein, Franz Kellemen, Heinrich G. Oberth.* 214,3—3

Incunosciințare.

Din incidentulŭ esaminării oficiale ce se face periodicŭ la cazanulŭ de Vaporŭ, **Baia de aburŭ va fi Dumineca în 12 și Luni în 13 Februarie 1888 st. n. închisă.**

Administrațiunea Băilorŭ de aburŭ din Brașovŭ.

16,2—1

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gaz. Trans.“

Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

AMICULŬ FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesie, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Romănilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broșurĭ lunare câte de $2^1/_2$ — $3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acestia mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de a-mĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cuĭ cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚŬ“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Apologie. Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tót e trei împreună 1 fl.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de preste anŭ, de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute pănă acum — avêndŭ și o notiță istorică la fie-care serbătóre, care arată timpulŭ întroducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva serbătóre. Prețulŭ e 2 fl.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ pierdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda séu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Eupide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa séu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea I, II, III, IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru învĕțămêntulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕțătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îlŭ și recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ și învĕțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13193. — Prețulŭ 30 cr.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Prețulŭ 2 fl.

Manualŭ de stilistică de Ioanŭ F. Negruțŭ, profesorŭ. Opŭ aprobatŭ și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică fórte bogată a acestui op — cuprinḑêndŭ composițiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referințele vieței socialĭ — se póte întrebuința cu multŭ folosŭ de către preoțĭ, învĕțătorĭ și alțĭ cărturarĭ românĭ. Prețulŭ 1 fl. 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de versurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparanḑĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânḑă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.